Wojciech Borucki

EFP i AE Poznań
Koordynator lokalny JEP 4493

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU TEMPUS JEP 4493

1. Wstęp

Program zatytułowany „Ośrodek kompetencji w zakresie zarządzania" zaproponowany został Akademii Ekonomicznej w Poznaniu przez francuską grupę szkół telekomunikacji, a w szczególności przez Narodową Szkołę Telekomunikacji (INT) z Evry i Narodową Wyższą Szkołę Telekomunikacji (ENST) z Brestu. Do szkół tych dołączyły jeszcze dwie inne instytucje z krajów Unii Europejskiej, a mianowicie Instytut Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Technicznego (ISEG) z Lizbony i Centrum Badawcze Prawa i Informatyki (CRID) Uniwersytetu z Namur. Po stronie polskiej początkowo współpraca obejmowała jedynie Akademię Ekonomiczną. W drugim roku funkcjonowania programu dołączyła do niego formalnie Francusko-Polska Wyższa Szkoła Nowych Technik Informatyczno-Komunikacyjnych w Poznaniu. Formalnie, ponieważ również w pierwszym roku jego funkcjonowania brała w nim udział, szczególnie organizując w Poznaniu wykłady profesorów z instytucji partnerskich z Unii Europejskiej.

Okres na jaki program został zaproponowany obejmuje trzy lata, od 1 września 1992 do 31 sierpnia 1995. Jednak realizacja programu rozpoczęła się już w marcu 1992, kiedy to trójka wykładowców z Akademii Ekonomicznej odbyła swą pierwszą misję w szkołach finansowanych i kierowanych przez France-Telecom w celu zapoznania się z ich programami nauczania, strukturą i funkcjonowaniem. Współpra-

ca kontynuowana była również w następnych miesiącach i dopiero od września 1992 otrzymala finansowe wsparcie programu TEMPUS.

Mamy obecnie nadzieję, że trzy lata dobrej współpracy wspomaganej przez program PHARE-TEMPUS przedłużone zostaną, w ramach akcji uzupełniających Tempusa, w postaci współpracy w ramach sieci transeuropejskiej lub też znajdzie płaszczyznę współpracy na gruncie innych projektów dydaktycznych lub badawczych.

2. Cele programu

Zasadniczym celem programu TEMPUS JEP 4493 było utworzenie w Poznaniu ośrodka naukowego i dydaktycznego specjalizującego się w rozwiązywaniu problemów z zakresu zarządzania w sektorach związanych z technologiami zaawansowanymi, takimi jak informatyka, telekomunikacja, elektronika.

Tak sformułowany cel główny przetłumaczono na następujące zadania:

– konsultacje i współpraca przy definiowaniu programów i organizacji wybranych fragmentów procesów dydaktycznych w szkole nowego typu - EFP,

– pomoc w przeprowadzeniu niektórych wykładów w EFP (przeznaczonych również dla studentów i wykładowców AE) w dziedzinach, w których brakowało polskich specjalistów lub było ich niewielu,

– współpraca w redefiniowaniu niektórych programów nauczania z ekonomii i zarządzania realizowanych w AE,

– pomoc w uzupełnieniu bądź unowocześnieniu wykształcenia wykładowców z AE i EFP.

Tak zdefiniowany cel i zadania zbieżne są z celami priorytetowymi programu TEMPUS[1] a mianowicie:

– utworzenie nowych instytucji lub wydziałów lub restrukturyzacja istniejących,

– wprowadzenie nowych wykładów kursowych lub restrukturyzacja istniejących wykładów i ich programu,

– ulepszenie zarządzania uczelniami wyższymi,

– rozwój możliwości współpracy Uniwersytetów z praktyką gospo-

[1] Porównaj np. z *Guide for applicants. Duidelines forjoint European Projects*, Tempus-PHARE, Trans-European cooperation scheme for higher education between Central and Eastern Europe and the European Community, 1992.

darczą i władzami lokalnymi, a w szczególności kształcenia ustawicznego.

Dla realizacji celu i poszczególnych zadań Biuro programu TEMPUS-PHARE przyznało następujące kwoty (p. tabela 1.).

Tabela 1. Przyznane środki finansowe

	stypendia	wyposażenie	inne
Etap I	38,5 kECU	30 kECU	24,5 kECU
Etap II	73 kECU	26,5 kECU	33,5 kECU
Etap III*	133 kECU	50 kECU	45 kECU

* Planowane na rok bieżący.

3. Realizacja zadań

Przydział środków finansowych pozwolił na zrealizowanie zadań widzianych w dwóch płaszczyznach:

– organizacji procesów dydaktycznych,

– podnoszenia kwalifikacji wykładowców.

W płaszczyźnie organizacyjnej widoczne jest przede wszystkim wyposażenie laboratorium mikrokomputerowego znajdującego się w strukturze Katedry Ekonomii Matematycznej AE w Poznaniu, obejmującego zarówno mikrokomputery jak i oprogramowanie. Warto dodać, że w celu ułatwienia wykorzystania oprogramowania specjalistycznego zorganizowano odpowiednie szkolenie z udziałem specjalistów zagranicznych. Do tej samej płaszczyzny zaliczyć można propozycje modernizacji programów w takich dziedzinach, jak: wprowadzenie do gospodarki rynkowej, elementy nauki o przedsiębiorstwie, rachunkowość i analiza finansowa, zarządzanie zasobami ludzkimi, prawo informatyki i telekomunikacji, ekonomika przemysłu (ekonomia przemysłowa), ekonomika (ekonomia) telekomunikacji i informatyki, zarządzania projektami (przedsięwzięciami), marketing przemysłowy, programy kursów dla kształcenia ustawicznego z analizy ekonomicznej przedsięwzięć inwestycyjnych, zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzania jakością. Wiele wspomnianych wykładów realizowanych jest w EFP i AE, a ich zasięg obejmuje znaczną liczbę studentów.

Druga płaszczyzna jest trudniejsza w ocenie. Wydaje się jednak, że można i tu przytoczyć kilka liczb. Niektóre z nich zawarte są w tabeli 2. Inne dotyczyć mogą kilku aspektów wymiernych ściśle związanych z programem. Dla przykładu, w kursach języka francuskiego, realizowanych przez obie uczelnie i wspomaganych intensywną nauką języ-

ka we Francji w roku 1994 wzięło udział 16 osób. W bieżącym roku przewiduje się, że liczba ta wyniesie nieco więcej niż 10 osób. Na tematy związane z problematyką programu opublikowano kilka artykułów[2], z czego jeden w prasie naukowej za granicą. Przetłumaczono również książkę[3] omawiającą niektóre problemy związane z inwestycjami w wartości niematerialne.

W tym też miejscu wspomnieć wypada o dwóch dużych projektach programów badawczych, a mianowicie „Restrukturyzacja gospodarek krajów grupy Wyszehradzkiej"[4] i „Strategie międzynarodowe wielkich organizacji transnarodowych" realizowanych w sieci Uczelni zainicjowanej między innymi przez uczestników programu JEP 4493.

Tabela 2. Stypendia i pobyty za granicą personelu akademickiego

	liczba osób z Polski	liczba tygodni	liczba osób z UE	liczba tygodni
Etap I	8	6	6	8
Etap II25	114	9	7	7
Etap III*	35	165	13	17

*Wielkości planowane.

Do drugiej płaszczyzny działań zaliczyć można również akcję stypendialną dla studentów. Dotyczyła dwóch aspektów: studiów zagranicznych oraz praktyk w przedsiębiorstwach zagranicznych. W pierwszym przypadku instytucje partnerskie INT i ISEG przyjmujące studentów aktywnie współpracowały z instytucją wysyłającą zarówno w zakresie definiowania programu studiów jak i procedur zaliczania wybranych przedmiotów przez instytucje macierzyste. Praktyki zagraniczne w przedsiębiorstwach francuskich dotyczyły studentów EFP. W ich przygotowywaniu istotną rolę odegrał trzeci partner, a mianowicie ENST z Brestu. W trakcie realizacji program staży napotkał jednak

---

[2] Patrz np:

Geurrier C. Mastalerz W., *Francja - Polska. Le projet d'alliance*, Le Communicateur, vol. 27 nr 3, 1994.

Borucki W., *Propozycja programu nauczania z ekonomii i zarządzania dla inżynierów*, ZN SGH, ORSE, T.62, Warszawa 1995.

Borucki W., *Interaktywne metody nauczania ekonomii i zarządzania dla inżynierów*, Ogólnopolskie seminarium pedagogiki szkoły wyższej, Uniwersytet Szczeciński, Międzyzdroje 1995.

Ziółkowski S., *Umowa EDI jako forma regulowania wzajemnych stosunków między użytkownikami*, III Krajowa Konferencja EDI, Łódź - Arturówek 1995.

[3] Epingard P., *Proces inwestowania wobec wyzwań technologicznych i informacyjnych*, tłumaczenie Malaga K., redakcja naukowa Borucki W., Wydawnictwa EFP, Poznań 1995.

[4] Program częściowo finansowany ze źródeł PHARE - ACE.

wiele trudności związanych głównie z recesją gospodarczą we Francji i trudnościami komunikacyjnymi w Portugalii. Jednak pomimo tego został zrealizowany w całości. Intensywność działań zorientowanych na studentów przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Stypendia i pobyty za granicą studentów

	liczba studentów	liczba miesięcy
Etap I	4	16
Etap II	12	32
Etap III*	15	62

* Wielkości planowane.

Innym aspektem często pomijanym w sprawozdaniach jako wyjątkowo trudno wymierny jest aspekt kulturowy współpracy pomiędzy pracownikami nauki czterech różnych narodowości. Zauważane różnice kulturowe, zróżnicowanie zachowań i wzorców, a jednocześnie inaczej przedstawiane lub interpretowane treści uczą tolerancji i jednocześnie pozwalają dostrzec nowe aspekty różnych problemów dydaktycznych czy naukowych. Wydaje się, że w omawianym przykładzie współpracy z tej wspólnej dyskusji skorzystali wszyscy w niej uczestniczący.

4. Uwagi końcowe - plany na przyszłość

Omawiany projekt zapoczątkował współpracę w wielu dziedzinach, która w większości mogłaby być kontynuowana. Dość zaawansowane są prace nad „sylabusami" z zarządzania projektami, prawa informatyki i telekomunikacji, marketingu przemysłowego i ekonomiki telekomunikacji. Opracowano projekty przygotowania ich w formie multimedialnej. Podobnie opracowano projekt w zakresie problematyki zarządzania jakością, ze szczególnym uwzględnieniem jakości projektów informatycznych. Oba projekty stanowiące naturalne przedłużenie aktualnie realizowanego, w konsorcjach o składach bardzo podobnych do aktualnego, czekają w chwili obecnej na odpowiednie opinie i decyzje biur programu Tempus w Brukseli i Warszawie.